

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malloglas po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 250, večji
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po brezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračaja, nevrnjen
pisma se ne sprejemajo • Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Celokupni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Po našem prazniku

Svečano in radostno je proslavila slovenska prestolnica osemdesetletnico škofa Jegliča. Zopet enkrat je dalo ljudstvo duška svojemu resničnemu čuvstvom. In kdor je videl svečano razpoloženo množico na predvečer jubilejnega godu, kdor je prisluškoval akademijam, ki so se vrstile druga za drugo in videl ogenj v očeh ne le starih borcev, ki so izbojevali že marsikako borbo z življenjem, ampak tudi navdušenje mladine, ki zre v sivo-lasem jubilanu našega slovenskega Mojzesa. Kdor je vse to videl in doživel, je moral z radostjo vzklíkati: Bogu bodi hvala, še je mnogo čiste idealizma v našem narodu. — V resnici lahko govorimo o proslavi celega naroda, kajti enake proslave so se vršile tudi po deželi, manj, sijajne seveda, toda nič manj prisrčne. In če so nekateri s svojim molkom skušali prezreti jubilej Prevzvišenega, so s tem izpričali le dvojce: ali da se ne štejejo k naši narodni celoti in zato slovenskega narodnega praznika ne smatrajo več za svoj praznik, ali pa da se pravilno zavedajo, da bi niti ne bilo primerno, če bi o jubilanu oni sploh kaj govorili. Tujec bi si mogel v teh dneh postaviti vprašanje: Kako, da visoki jubilan uživa toliko veljavo med Slovenci, kljub temu ali morda ravno radi tega, da je bil toliko napadan in blaten v življenju? Ali je morda to radi njegove visoke službe, ki jo zavzema v cerkveni hierarhiji? Gotovo tudi nekaj radi tega. Saj on hodi med nami kot veliki svečenik in posrednik med Bogom in ljudstvom. Toda prepričani smo, da bi škof Jeglič ne bil mnogo manj slavljen med nami, ko bi bil politik, pravnik, vojak ali trgovec. Veseli nas, da moremo tudi ob tej priliki podreti vso pravljico o slovenskem klerikalizmu. Kajti ni služba, ki je napravila Jegliča tako veličastnega med nami, ampak njegov karakter. Emersen ima mnogo prav, ako trdi, da je vse, kar se človeku primeri v življenju, sad njegovega značaja in njegovega dela. V škofu Jegliču zre narod moža nepremagljive volje in neprestanih žrtev. Zato ga tako ljubi in spoštuje. Kajti nobena stvar ne imponira ljudem bolj, kot odpoved in žrtev. Kakor se premraženi stiskajo okrog ognja, tako se človeška srca zbirajo okrog plamena žrtve in odpovedi — zlasti, če čutijo, da so te žrtve bile za nje doprinešene.

Bolj kot kdajkoli se je v teh dneh pokazalo, da je škof Jeglič ves ljudski in ves narodov, to pa zato, ker je vedno nesebično trpel in delal za svoj narod. Ljudje to čutijo in doživljajo in jih ni mogoče varati. Naš narod in zlasti naše priprosto ljudstvo je trezno sodeče in si kaj hitro ustvari pravo sodbo o različnih svojih »prvakihi«. Samo navajeno trpeti, — zato od tistih, ki hočejo pri njem kaj veljati, zahteva istotako žrtev. Odtod zdrav pojav med našim ljudstvom, da različni šarlatani in demagoji med nami tako hitro odigrajo svojo naučeno vlogo. V tem pa je tudi smernica za prave ljudske delavce: treba je iti med narod, prisluškovati utripom njegove duše, rasti iz njegovega organizma, prej ali slej gotovo dozorji zaslužen sad.

Lahko bi to povedali tudi tako, da v očeh škofa Jegliča slovensko ljudstvo bere svojo lastno usodo. Njegov obraz je kakor obličje naše slovenske zemlje. On, borilec je simbol našega naroda, kateremu je tudi usojena borba za primerno mesto pod solncem. Od naših najboljših mož so te dni bile zapisane in izgovorjene besede, ki so padle kakor odrešenje. Ob velikem liku našega škofa smo spoznali zopet svoj pravi slovenski obraz.

Veliko delo škofa Jegliča ni omejeno le na slovenski teritorij, ampak poteza daleč doli na jug med naše brate. Tudi s tem je dana smernica veselega optimizma našemu lastnemu delu. Samo v stvarjalnem delu je naš narodni spas tudi lepa bodočnost naše jugoslovanske domovine. Baš katoliški element s svojim stvariteljskim delom in zapadno kulturno orijentacijo more neizmerno pripomoči, da naša država zadobi v kulturnem svetu ono mesto, ki ji pritiče. Pod tem vidikom gledano nas veseli, da je proslava osemdesetletnice našega velikega vladike presegla meje slovenske domovine in naša spoštljivega odmeva tudi med sosednjimi brati. Prav primerno je, da se je zopet poklical v spomin heroizem našega škofa, ki je dvigal pokonci glavo tedaj, ko je že skoraj vse klonilo. Naj se ob njegovem visokem zgledu vkreše obilica onih stvariteljskih sil, ki jih je zmogel naš narod, da tudi novi rod ne bo nikdar klonil, kadar pojde za naše verske in narodne svetinje.

„Italija je naravna zaščitnica narodnih in kulturnih pravic...“

Interesantna debata o malteškem vprašanju med angleškim in ital. tiskom

London, 30. maja. d. Malteško vprašanje, o katerem se je zdelo, da se bo moglo v kratkem likvidirati, se je zopet močno zapletlo.

Kakor hitro je nek pristaš italijanske narodne stranke izvršil atentat na predsednika malteške vlade lorda Stricklanda, ki je šef malteških avtonomistov, je vodja nacionalne stranke Mizzi takoj odhitel v London, da opere stranko suma, da je ona vsaj moralno za atentat odgovorna. Atentatorja je označil za epileptika, zagotovil MacDonalda absolutne lojalnosti narodne stranke napram angleški kroni in izjavil, da njegova stranka stremi le za izpremembo ustave v nacionalnem smislu v okviru britanskega imperija.

Konservativni krogi pa, ki čedalje bolj pridobivajo na moči in spričo gandistične revolte v Indiji zagovarjajo politiko močne roke, so Mizzijsve izjave označili kot neodkritosrčne. Ker so tudi labouristi, kojih stranka na Malti sodeluje z avtonomisti, narodni stranki neprijazni, je MacDonald povabil v London naučnega ministra malteške vlade, sira Bartola, ki z lordom Stricklandom vodi avtonomistično stranko, da mu razloži svoje stališče.

Izjave sira Bartola, rojenega Maltežana, so težka obtožba fašistične vlade v Rimu. Ker je ta referat po misli bil objavljen obenem v službeni agenciji »Reuters«, je italijanski fašistični tisk izredno razburjen in polni zdaj svoje stolpce z malteškim vprašanjem, kateremu je celo spor s Francijo moral za nekaj časa odstopiti prvenstveno mesto.

Sir Bartolo najprej ironizuje rimsko fašistično politiko, ki njega in njegovo stranko dolži, da hoče Malto poangležiti in se ogorčuje nad tem, da se zapostavljajo naravne pravice narodnega jezika. Sir Bartolo odreja fašizmu pravico se potegovati za narodne pravice Maltežanov, ki so angleški podaniki, ker je g. Mussolini na očitke angleškega javnega mnenja, zakaj se poitalijančuje več kot en milijon in pol Slovanov in Nemcev v Primorju in južnih Tirolah, kategorično odgovoril, da je to notranja zadeva Italije, ki Angležev nič ne briga.

Potem izvaja Bartolo, da sploh ni res, da

vlada zapostavlja italijanski jezik in kulturo na Malti. Maltežanov je 200.000 duš, ki so pred sto leti prostovoljno sprejeli vladarstvo Velike Britanije, ki jih je osvobodila fevdalne vlade malteških vitezov. Maltežani niso Italijani in se ne čutijo kot Italijane ter ogorčeno odklanjajo že samo misel, da bi zamenjali pripadnost k Angliji z italijansko. Italijanska propaganda se je umetno ustvarila iz Rima in sicer leta 1912, ko je Italija podvzela ekspedicijo v Tripolis in dala pobudo za ustanovitev narodne stranke. Že liberalni rimski režim je Malto smatral za važno postojanko na poti v afriške kolonije, fašistični režim pa je Malto izredno postavil na svoj imperialistični program. V Italiji se danes Malta prišteva k »neodrešeni Italiji« v eni vrsti s Korziko in Splitom. »Fašistična Italija gleda na Malto s pohlepom in če bi se restaviral rimski imperij, je Malti namenjena centralna vloga kot gospodarišče Sredozemskega morja.« Avtonomistična stranka, ki ji pripada velika večina ljudstva, se je ustanovila leta 1919, zato, da se ljudstvo in otok očuva tuje propagande. Spor med Vatikanom in angleško vlado se ne tiče politike. »Mi ne bomo pustili v nemar nobenega sredstva,« končuje sir Bartolo, »da preprečimo propagando, ki bi mogla Italiji podlago, da dviga kakšne aspiracije na Malto.«

Ta izjava je spravila pokonci vse fašistično časopisje, ki piše, da je Italija naravna zaščitnica narodnih in kulturnih pravic svojih sorojakov v imenu človečanske kulture. »Giornale d'Italia«, ki je inspiriran od ministrstva za zunanje zadeve, izjavlja, da je absurda trditev, da bi se Malta smatrala kot del neodrešene Italije. Sir Bartolo hoče samo pridobiti g. MacDonalda za raznarodovalno politiko lorda Stricklanda. Italija ni nikdar delala niti dela iredentistično propagando na Malti, »ne more se pa desinteresirati za dejstvo, da je malteško prebivalstvo italijansko in si ne more kaj, da ne bi obžalovala, da se Malta skuša posiljati raznaroditi.«

Ta izjava službenih krogov rimske vlade pa v Londonu ne bo imela uspeha. Tako vladno kakor opozicijsko časopisje je že zavzelo na-

sproti temu vnaprej stališče. Zlasti delavsko časopisje, ki je vedno simpatiziralo z narodnimi manjšinami v Italiji, opozarja rimsko fašistično centralo, da je baš ona moralno popolnoma inkompetentna se interesirati za narodne pravice resničnih ali umetno narejenih Italijanov na Malti, ker se je sama vedno, kadar je kdo Rim opozarjal, naj priznava naravna narodna prava svojih neitalijanskih manjšin, odgovarjala in od Anglije kakor od vsake druge države v Evropi zahtevala, da se ima za vprašanje »drugorodnega« prebivalstva v Italiji popolnoma desinteresirati! Kako si more torej zdaj ona lastiti pravico, da se interesira za notranje zadeve britanskega imperija, ki je najliberalnejši imperij na svetu, kateri svojim narodom pušča v nacionalnem, jezikovnem in kulturnem oziru najpopolnejšo svobodo, česar se o Italiji absolutno ne more trditi.

Italijanski jezik je na Malti enakopraven z malteščino in angleščino in ustava daje vsakemu svobodo se udeleževati po zakonih britanskega imperija.

Konservativno časopisje, ki je sicer Italiji zelo naklonjeno, je v pogledu malteškega vprašanja še odločnejše od delavskega in zahteva od vlade, da stori iredentistični protiangliški propagandi tudi na Malti, najvažnejši postojanki empira na kontinentu, energičen konec.

Treba pa je pripomniti, da se angleški tisk nikakor ne identificira s Stricklandom, ki je po nepotrebnem kompliciral malteško politično vprašanje z lahkomišljeno izzvanim sporom »cerkveno oblastjo. To vprašanje se bo rešilo ločeno od ostalih problemov in sicer, kakor je upati, popolnoma zadovoljivo. Strickland je žalil čustva katoličanov in brez vsakega opravičenja in takta obdolžil Vatikan, da podpira nacionalizem na Malti. To pa je neresnično, ker se Vatikan skrbno ogiblje vmešavanja v taka vprašanja in se poteguje le za versko svobodo katoličanov, ki jo Strickland, mož skrajne intolerance, kateri ne spoštuje intimnih čustev ljudstva, skuša omejevati in katoliški element zapostavljati.

„Briandov načrt ima 100% ustvarljive verjetnosti“

Optimistične izjave Loucheurja

Budimpešta, 30. maja. AA. Korburo poroča, da je francoski minister za delo Loucheur prispel v Budimpešto. Na postaji so ga pozdravili polnomočni minister grof Khuen-Hedervary, državni podtajnik v predsedništvu vlade Barffy, ki sta pozdravila Loucheurja v imenu madžarske vlade, zatem francoski poslanik Clauzel, uradni francoskega poslanika v člani francoske kolonije. Loucheur bo imel danes predavanje, nakar bo sprejet od regenta

Horthy-ja in od predsednika madžarske vlade grofa Bethlena.

Budimpešta, 30. maja. AA. List »Az Est« priobčuje izjavo Loucheurja, v kateri pravi, da žele države Male Antante po njegovih vtisih sodelovanja z Avstrijo in Madžarsko, kar je želja vse Evrope. To gospodarsko zblizanje pa je mogoče doseči samo s pomočjo Briandove ideje o evropski uniji, ki ima glede ustvarljivosti 100% verjetnosti.

Loucheur za gospodarsko sodelovanje nasledstvenih držav

Budimpešta, 30. maja. x. Loucheur je bil danes dopoldne najprej pri ministrskem predsedniku Bethlenu, potem pa ga je sprejel Horthy v daljši privatni audienci. Loucheur je izjavil zastopnikom listov, da je našel v krogih male antante najboljše razpoloženje za Madžarsko. Vse države male antante želijo živahno gospodarsko sodelovanje z Madžarsko in Avstrijo. Zvečer je imel Loucheur v delegacijski dvorani parlamenta predavanje o gospodarskih problemih Evrope, ki so nastali po dogovorih, sklenjenih v Haagu in Parizu. Predavanja se je udeležila množica najodličnejše družbe s Horthyjem, člani vlade ter diplomatski zbor. Loucheur je podal sliko pogajanj, ki so se vršila v Haagu in Parizu. Omenjal je Briandov načrt Panevrope, ki se mora izvršiti, da Evropa ne bo propadla. Vpra-

šanje gospodarskega dviga, zboljšanja moči konsumenta ter problemi racionalizacije produkcije se more rešiti samo na ta način, če bo Evropa nadaljevala gospodarsko delo kot gospodarska enota. Omenil je tudi agrarno zvezo med Madžarsko, Jugoslavijo in Romunijo. Če hočejo te tri države najti za svoje žito splošni evropski trg, se morajo medsebojno zvezati. Sedaj se vse tri države prizadevajo, da bi spravile svoje žito na en in isti trg, kar seveda povzroča padanje cen žita. Če bi pa izvoz organizirale skupno in potem iskale prodajni trg, bi se cene zvišale. Na koncu svojega predavanja je trdil, da mora priti obnova Evrope, v kateri bo tudi Madžarska lahko uspevala. Loucheur jutri zapusti Budimpešto.

Največje vodno letalo sveta

London, 30. maja. AA. Na reki Medway se vršijo poizkusi največjega potniškega vodnega letala na svetu. Letalo je monoplan, opremljen z dvokrovnimi splavi. Zgradila ga je tvrdka v Rochesteru. Vsak splav je dolg 40 čevljev in se lahko nadomesti s kolesi, tako da služi letalo tudi na kopnem. Premer kril znaša 117 čevljev. Letalo je opremljeno s tremi motorji »Bristol Juniper« po 485 konjskih sil in ima prostora v prostornih kabinah za 17 potnikov, tri može posadke in enega strežaja.

Strašna avtomobilska nesreča

Hannover, 30. maja. x. Pri Mehleju je družba šestih ljudi, ki se je peljala v avtomobilu in so morala ustaviti pri spuščeni zatvornici, proslila železniškega čuvaja, da še enkrat dvigne zatvornice in jih spusti preko železniške proge. Čuvaj, 60letni mož, ki še nikoli ni kršil svoje službene dolžnosti, je res odprl zatvornice, toda v istem trenutku je pridrvel holandski brzovlak, ki je avtomobil popolnoma razbil. En potnik je bil na mestu mrtov, dva sta umrla v bolnici, ostali pa so težko ranjeni.

Visoko odlikovanje škofa Jegliča

Belgrad, 30. maja. AA. Na predlog ministra pravde je Nj. Vel. kralj odlikoval z redom Bellega Orla II. stopnje ljubljanskega knezoškofa dr. Antona Bonaventuro Jegliča.

Spor med Mehiko in sv. Stolico končno poravnat

Mehiko, 30. maja. Tu se je podpisal konordat med vlado predsednika Ortiz Rubia in apostolskim delegatom msgr. Ruiz y Flores. Cerkev zadobi zopet popolno svobodo. Mesto je bilo ob tej priliki v zastavah in vsi listi so priobčili uvodnike, v katerih pozdravljajo vpostavitve miru v korist države in naroda.

Katalonska zastava zakonito dovoljena

Barcelona, 30. maja. Kralj Alfonz je danes podpisal od predsednika vlade generala Berenguera predloženo mu naredbo, s katero se zopet dovoli izobešanje katalonske narodne zastave, ki ima viseti skupaj z drž. špansko

VII. misijonski kongres

Zagreb, 30. maja. z. Sedmi mednarodni akademski misijonski kongres bo od 7. do 12. septembra v Ljubljani pod predsedstvom nuncija Pellegrinettija iz Belgrada. Pokroviteljstvo kongresa je prevzel prevz. nadškof zagrebški dr. Ante Bauer. Mednarodnih akademskih misijonskih kongresov je bilo do sedaj 6: 1924 v Avstriji, 1925 v Madžarski, 1926 v Češkoslovaški, 1927 v Poljski, 1928 v Nemčiji, 1929 v Avstriji.

Versko kulturni značaj teh kongresov raste od leta do leta in je to izreden dogodek, ker se v predavanjih tujih strokovnjakov opozarja široka javnost na napredek in značaj misijonskega pokreta. V pripravljenem odboru za Hrvatsko so: škof dr. Salis-Salis dr. Medjimurec, dr. Hulenik; za Slovence: pomožni škof dr. Rožman in vseuč. prof. dr. Ehrlich.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno, nagnjenje k nevihtam, toplo.

Odmevi knezoškofove 80 letnice v listih

Osemdesetletnica našega knezoškofa dr. A. B. Jegliča je našla v časopisju velik odmev. Izmed mnogih sestavkov naj navedemo le najznačilnejše.

Zagrebska »Hrvatska Straža«

z dne 29. t. m. piše med drugim:

»Jubilej ljubljanskega knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča je znamenit dan — ne samo za ljubljanske škofije in slovenski narod, nego tudi za vse katoličane v naši državi. — Pomen škofa Jegliča sega preko meja Slovenije in obsega tudi hrvaške katoličane. Sarajevski kanonik dr. Jeglič je bil šestnajst let učencev in desna roka velikega nadškofa dr. Stadlerja, a škof Jeglič je bil zvest tovariš in sodelavec ustanovitelj hrvatskega katoliškega gibanja pok. škofa dr. Mahnič in velikega prijatelja in učitelja mladih hrvatskih katoliških socialnih delavcev pok. dr. Kreka. Tudi za jutrišnjega slavljence, kakor tudi za dr. Mahnič in dr. Kreka, morejo Hrvati reči po besedah Senoe: I vaš i naš!

Škof Jeglič pripada krogu onih velikih katoliških reformatorjev, ki smo jih omenili: pok. dr. Stadlerja, dr. Mahnič, dr. Kreka in drugih. To je mož, ki je zapustil v verskem in narodnem življenju svojega naroda globoke brazde. To je mož, ki ni samo velik cerkveni knez, marveč tudi velik narodni voditelj. Vreden naslednik velikega kardinala Missije v katoliškem prerodu slovenskega naroda, je škof Jeglič predvsem vzoren in velik katoliški škof. Več organizator in vzoren cerkveni upravitelj svoje škofije. Nad trideset let s krepko roko vodi ljubljansko škofijo, pozna jo v dno duše, skrbi za potrebe svoje duhovščine in bdi nad duhovno blaginjo svojih vernikov. Kolikokrat je obšel vsa svoja škofija, imel z duhovščino dekanijske konference, bodril duhovščino v delu za katoliško organizacijo? Če je katoliško življenje v ljubljanski škofiji tako organizirano, da ne zaostaja morda za nobeno škofijo v celem katoliškem svetu, če je slovenska vas kakor malokatera druga na svetu organizirana tako na verskem kakor na prostnem in gospodarsko-socialnem poprišču, je to glavna zasluga pospeševalca vsega tega dela — škofa dr. Jegliča.

Škof Jeglič je velik narodni voditelj. Ne samo zaradi tega, ker je po zaslugi delavne katoliške duhovščine v Sloveniji začela Avstrija slovenski narod, najsi tudi majhen po številu, dosegel znatno kulturo in gospodarsko moč, in se je mogel uspešno upirati silnemu nemškemu »Drangu« na jug — marveč tudi zaradi tega, ker je škof dr. Jeglič, ustvarjajoč verske ustanove, obenem dvigal narodnega duha in narodno moč. Škofova gimnazija v St. Vidu je bila n. pr. do preobrata edina popolna slovenska gimnazija. Razen tega je znal škof Jeglič po moči svojega značaja in po svoji neustrašenosti pred močnejšimi in najbolj kritičnimi trenotki za narodno usodo nastopiti v obrambo pravične narodne stvari. Niti spričo groženj cesarja Karla se ni bal obsoditi pogubne smeri politike pok. dr. Sušteršiča in s tem doprinesti k odločni maaji majske deklaracije.

In ravno ta poteza apostolske gorečnosti in naravnost mučeniške neustrašenosti je značilna za staršica — slavljenca. V delu je mladosten optimizem in poln razumevanja za vsako katoliško predno delo. V javnem boju je bil cilj najstrašnejših napadov liberalcev, a v obrambi cerkvenih pravic je bil pripravljen na vsako žrtv. To je škof reformator in borec kova Pija X.

Veliki pariški dnevnik

»La Croix«

piše dne 29. maja: »Dne 29. maja dopolni msgr. Jeglič, škof v Ljubljani, Jugoslavija, osemdeseto leto svoje dobe. Jugoslovanski katoličani in prav posebno slovenski katoliki, njegovi škofljani, se pripravljajo, da proslave to obletnico kar najslajnejše. Dejansko hočejo uporabiti to priliko, da izkazujejo zasluženost čast in spoštovanje junaškemu ljubljanskemu škofu, ki je s svojo pastirsko gorečnostjo in celokupnim svojim delom v tako veliko čast svoji deželi.

Mgr. Jeglič je po važnih službah v Sloveniji in Bosni leta 1898 zasedel stolico lepe ljubljanske škofije, ki ima svoj sedež v Ljubljani, stari prestolici kratkotrajnega Ilirskega kraljestva v Napoleonovi dobi in glavnem mestu ene najbolj vernih jugoslovanskih pokrajin.

V teku dvaintridesetih let svojega škofovanja je dajal najkrepkejšo pobudo katoliškemu življenju in delu in njegovih srečnih in plodnih ustanov je brez števila. Sklical je za svojo duhovščino številne sinode in druge duhovniške sestanke, leta 1905 pa je ustanovil Malo semenišče, v katerem se izobražuje danes približno 400 gojencev. Ta vzgojni dom, zavod v St. Vidu, ki leži na deželi, a v neposredni bližini Ljubljane, izvaja globok nrvan in socialen vpliv na celokupno življenje v Sloveniji.

Istočasno je mgr. Jeglič organiziral za svoje vernike vsakovrstna verska društva, deleč jih po stanovih in skupinah, pri čemer je posvetil posebno skrb mladini, dijakom in učitelstvu. Sklical je več velikih katoliških shodov, kakor se vrše tudi v naši deželi.

Ni manj važna ni njegova domovinska uloga. Kot prvi je podpisal spomenico z dne 30. maja 1917, s katero so južni Slovani pred dunajsko vlado zahtevali svojo politično neodvisnost. Njegova moralna avtoriteta je prav tako kakor avtoriteta msgr. Bauerja, zagrebskega nadškofa, v vsej deželi zelo velika in mnogokrat je nastopil kot posredovalec v javnih zadevah, bodisi da spravi duhove bodisi da brani katoliške svoboščine.

Slednjič ne smemo pozabiti globoke ljubezni, ki jo goji msgr. Jeglič nasproti naši deželi, o čemer je podal številne dokaze, posebno pa s tem, da pošilja svoje duhovnike na višje nauke v Katoliški inštitut v Pariz. Pouk v francosčini na zavodu v St. Vidu je poverjen slovenskemu duhovniku, gospodu Šolarju, najslajnejšemu učencu gospodov kanonikov Rousselot-a in Meunier-ja.

Sicer pa vedo vsi Francozi, ki so bili v Ljubljani gostje msgr. Jegliča ter so občudovali, v njegovi sveži starosti, njegovega jasnega duha, njegovo umevanje za sodobne duhovne in socialne potrebe, njegovo prizadevanje in priznanje za sodelovanje med jugoslovanskimi in francoskimi ka-

V Rangoonu 174 mrtvih

Nemiri še trajajo — Vsi Indci edini v zahtevi po dominijonu

London, 30. maja. x. Pri nemirih v Dakarju je morala večerj policija zopet streljati na množico. Število mrtvih v Rangoonu je naraslo na 174. Vedno znova pride do posameznih spopadov. Tudi v železniških delavnicah v Lippoahu je prišlo večerj do nemirov, pri katerih je morala policija streljati, ko je množica zažgala železniške vagoni. Štiri osebe so bile ranjene.

London, 30. maja. y. Zveza indijskih trgovskih zbornic zahteva v pismu, ki ga je 22 velikih organizacij poslalo podkralju, da morajo biti Indijci povabljeni na nameravano konferenco, ki se ima sklicati za pripravo nove ustave, po kateri

Heimwehr napoveduje diktaturo

Umesna zahteva Landbunda

Dunaj, 30. maja. x. Landbund namerava vložiti v narodnem svetu predlog, da imajo samoohranbene zveze državi deloma povrniti stroške, ki ji nastanejo za policijo in orožništvo pri nastopih in manifestacijah samoohranbenih zvez.

Heimwehr zahteva od vseh svojih članov, da prisežejo po sprejetem vzorcu, in sicer najprej voditelji kakor tudi njeni poslanci v narodnem svetu in deželnih zborih. V tem smislu se je tudi spre-

Govori zagovornikov

Včeraj so nastopili v belgrajskem procesu prvi štirje zagovorniki

Belgrad, 30. maja. m. Danes so pričeli zagovorniki obtožbenih s svojimi ugovori. Na vrsto so prišli zagovorniki štirih obtožencev Bernardiča, Hadžija, Franekića in Kremzira. Zagovornik Bernardiča dr. Gvozdić je med drugim izjavil:

Ta proces je ostal še vedno zelo misteriozen. Ne da bi kaj zakrivilo, so ti mladeniči osedeli v zaporu šest mesecev, dasiravno gre predvsem za njihovo mišljenje. To niso bile nobene revolucije, to niso bile nobene bombe. Oni so bili polni idej zasebne morale. To je bila manifestacija mladine, ki je hotela, da bodi javna morala enaka zasebni morali. Psihologija mladinskega pokreta je karakterizirana s istim momentom, to je z revolucijemskim pojmovanjem. Vodilna misel v njihovem delovanju je bilo domorodje, podkrepjeno z mladeniškim žarom.

Prvo dejanje, ki ga okrožnica inkriminira, je to, da je bil Bernardič organizator tajne teroristične organizacije. Zagovornik na podlagi izjav obtožencev in na podlagi dejstva, da se obtoženci med seboj niti ne poznajo, pobija mišljenje, da bi taka organizacija obstajala. Da taka teroristična organizacija v resnici ni obstajala, dokazujejo tudi revoluciji. Ta »teroristična organizacija« je razpolagala skupno s štirimi revoluciji. Nihče ni verjel, da bi se ta teroristična akcija lahko pričela in končala s štirimi revoluciji. Bernardič sploh ni mogel sodelovati v akciji proti generalu Belimarkoviču, ker je bil takrat izgnan iz Zagreba, Bernardič je hotel pobegniti na Madžarsko in sicer radi tega, ker je videl, da sta aretirana dr. Hadžija in Stefanac in pa, ker je poznal zagrebsko policijo, ki je njega večkrat aretirala in je lahko prišel na tako misel.

V vsem delovanju ni nobenega egoističnega motiva, zato prosi sodišče, da bi v slučaju, če bi Bernardiča kljub temu obsodilo, da se mu prizna custodia honesta in se obsodi kot politični krivec. Naštevajo še druge olajševalne okolnosti.

Zagovornik dr. Hrvoj zagovarja obtožene dr. Hadžija. Dr. Hrvoj ugotavlja v svojem zagovoru skoro za vsakega obtožence, posebej pa za svojega klijenta, da so bili to ljudje, ki so se borili za vsakdanji kruh in so imeli skrb, kako se bodo preživeli od danes do jutri. Zatorej je izključeno, da bi imeli časa baviti se s tem, kaj delajo emigranti in kaj delata dr. Krnjević in dr. Košutić v inozemstvu.

Tudi on misli, da je državni pravdnik popolnoma na napačnem stališču, ko trdi, da so ti obtoženci prišli s svojimi dejanji v nasprotje z idejami Stjepana Radića. Prepričan je, da so ti ljudje v svojem prepričanju pristali Stjepana Radića in njegove politike. Zato ti ljudje niso mogli skleniti kaj takega, da bi ubijali ljudi in rušili mostove.

Govorec o posameznih inkriminiranih dejanjih odločno pobija možnost obstoja neke tajne teroristične organizacije in dokazuje absolutno nemožnost, da bi pri tem sodeloval kot vodja

Japonska proti londonskemu dogovoru

London, 30. maja. x. »Exchanger Telegraph« poroča iz Tokia, da bo danes seja ministrskega sveta, na kateri bodo razpravljali o krizi, ki je nastala zato, ker so vsi člani admiralskega štaba izjavili svojo solidarnost z admiralom Capom, ki je obsodil londonski mornariški dogovor. Smatra se, da je neizogibno, da mora odstopiti mornariški minister, ki je dal instrukcije za londonsko konferenco. Spričo resnega notranjega političnega položaja, ki je nastal po mornariški konferenci, se smatra, da bo kmalu morala odstopiti vsa vlada, ki se je dosedaj izjavila solidarno s mornariškim ministrom. V angleških konservativnih krogih se je ta vest sprejela z velikim zadoščenjem ter se smatra za potrebno, da se dogodki na londonski mornariški konferenci razčistijo v posebni parlamentarni anketi, preden bo poslanska zbornica zavzela končno stališče o ratifikaciji dogovora.

Kardinal Verdier lahno obolev

Pariz, 30. maja. AA. Zdravstveno stanje pariškega kardinala Verdiera ne vznemirja njegove okolice. Kardinal je obolev na lahkem prehladu, ki se ga je prijel tekmo zadnjega potovanja. Zdravniki so visokemu cerkvenemu dostojanstveniku predpisali, naj ne zapusti sobe.

toličani — koliko hvaležnosti so mu dolžni in kako velik je njegov vpliv.

Naj bi msgr. Jeglič s pomočjo svojega mladega koadjutorja, msgr. Rožmana, še dolgo nadaljeval svoje apostolsko delo v največji blagor svojih vernikov, svoje duhovščine in svoje domovine.

E. B.

dobi Indija dominionski statut, brez česar mir ni mogoč. Nizam iz Hajderabada je kot voditelj 70 milijonov mohamedancev predlagal konferenco, na kateri naj bi on, Gandhi in podkralj razpravljali o položaju in bodočem razvoju Indije.

Rim, 30. maja. AA. Po vestih iz Indije je bilo zadnje dni več krvavih spopadov v Rangoonu in drugih mestih. Radi številnih aretacij se je položaj vendarle dokaj pomiril. Stanje industrije in trgovine je kritično, ker izvajajo Indijci bojko proti angleškemu blagu.

Dharsana, 30. maja. AA. Redarstvo je razpisalo kakih sto prostovoljcev, ki so vdrl v solna skladišča.

menil korneuburski vzorec prisege, ki ne govori več o marksizmu in razrednem boju. V vzorcu pa ostane načelo, da mora biti Heimwehr nad strankami. Tudi je v prisegi stavek: »Hočemo seči po oblasti v državi.« To se pravi, da Heimwehr napoveduje diktaturo. V krščansko-socialnem klubu se bo danes po možnosti soglasno sprejel sklep, da ne priznavajo fašistične prisege iz Korneuburga.

Uspešen način zdravljenja raka

Dunaj, 30. maja. x. Na današnji seji dunajskega zdravniškega društva je sporočil znani profesor dr. Freund, ki proučuje bolezen raka, senzacionalno vest, da je našel novo metodo za zdravljenje raka, s katero je do sedaj dosegel čudovite uspehe. Po dolgoletnih poskusih je dognal, da se nahajajo v človeškem črevesu poleg mnogih drugih najmanjših živih bitij še dve vrsti bakterij, od katerih ena vrsta pospešuje širjenje raka, dočim druga vrsta proizvaja snovi, ki razkrajajo hude oteklino. Pri zdravih ljudeh je vedno našel bakterije, ki so proti raku, dočim je pri bolnikih, ki so imeli raka, našel oteklino v veliki množini. To je dalo profesorju Freundu povod, da se je praktično lotil zdravljenja raka. Poskuse je delal v dunajski Rudolfov bolnišnici, v kateri je bolnikom dajal zdravila, v katerih so se nahajale protirakovske bakterije in snovi, ki jih proizvajajo te bakterije. Skoro pri vseh bolnikih je opazil, da se jim je splošno stanje naenkrat zboljšalo, razen tega pa so rakove oteklino znatno spahnilo. Profesor Breiter, predstojnik kirurškega oddelka, je z mnogimi primeri potrdil, da so se dosegli uspehi po Freundovi metodi. V dunajskih znanstvenih krogih je Freundovo poročilo vzbudilo izredno zanimanje.

Pogreb nadškofa Davidsona

London, 30. maja. AA. Nadškofa lorda Davidsona, ki je bil primas Anglije skoro 30 let, so pokopali danes popoldne v Canterburyjski katedrali. Grob je pod milim nebom v senci samotnega obzidja, kjer je bilo nagomilanih na stotine venčev. Pogreba sta se udeležila canterburyjski in yorški nadškof. Zastopane so bile vse cerkve, vstevši škotske cerkve in poglavarje prostih cerkev. Pri pogrebnih slovesnostih je bil tudi grški arhimandrit. Pred pogrebom je ležala krsta pokojnika na koru katedrale. Krsto je posetilo nešteto žalovalcev iz vseh slojev. Spominska maša je bila tudi v katedrali sv. Pavla. Službo božjo sta opravljala med drugimi tudi londonski nadbijakon Dean Inge in kensingtonski škof.

Nenameravan učinek

Pariz, 30. maja. AA. Ker smatrajo francoski politični krogi zadnji Mussolinijev govor za grožnje, je skoraj izključeno, da se bodo nadaljevala pogajanja med Francijo in Italijo.

Pariz, 30. maja. y. Kakor piše »Intransigent«, so zadnji Mussolinijevi bojeviti govori povzročili paniko med italijanskimi emigranti v Franciji. V Marseillu, kjer biva nad 100.000 Italijanov, so se v zadnjih dnevih zelo pomnožile vloge za naturalizacijo, za katero je prišlo po Mussolinijevih govorih nad 10.000 oseb.

Zeppelin nad Portorico

Newyork, 30. maja. y. Zrakoplov »Zeppelin« je ob 10.45 srednjeevropskega časa preletel Portorico. Dr. Eckener se je končno izjavil proti ovinku čez Havano in za direktni polet v Lakehurst, in sicer radi negotovega vremena in ker bi imel zadosti goriva za polet preko Havane samo tedaj, če bi imel dober veter in dobro vreme. Sporočil je v Washington, da bo došel v Lakehurst v soboto popoldne.

Newyork, 30. maja. y. Zrakoplov »Zeppelin« je bil ob 18 berlinskega časa na točki 25 stopinj 27 minut severne širine ter 68 stopinj 52 minut zapadne dolžine, torej 500 milj vzhodno od bahamskega otoka Nassau.

Nezgoda miss Johnsonove

London, 30. maja. AA. Letalo miss Johnsonove bo popravljeno v nedeljo. Iz Sydneya so poslali agenti tvornice letal »Dehavilland« dele, ki jih potrebuje poškodovano letalo. Snoči so zelo dobro čuli govor miss Johnson, ki je bil prenešen brezličnim potom iz Brisbana. Lord Thomson je prejel od francoskega letalskega ministra Laurenta nastopno brzojavko: »Prosim, da izrazite miss Johnson globoko občudovanje, s katerim spremlja vsa francoska letalska zračna služba čin, ki ga je ravnokar dovršila, ter moje najpristranejšje čestitke.«

London, 30. maja. AA. Radi poškodb na zrakoplovu »R 100« je bil njegov polet v Kanado odgoden do konca junija.

London, 30. maja. AA. Poročajo iz Ohia, da so morali stražniki ječe streljati na 47 jetnikov, ki so hoteli pobegniti. En jetnik je bil pri tem ubit.

Stanje kmetijstva

Belgrad, 30. maja. m. Kmetijsko ministrstvo je izdalo poročilo o stanju našega kmetijstva v prvi polovici maja. Za dravsko banovino navaja poročilo tole:

Zelo dobro: pšenica, ječmen, rž, oves, zelnjava, lan, hmelj, deteljišče, livade, pašniki.

Med dobrim in zelo dobrim: navadna repa, vinogradi, jabolka, hruške.

Slabo: slive in orehi.

Vse žito, kakor tudi sadje, izvezni slive in in orehi, obeta zelo dobro letino. Padavin je bilo dovolj. Poljska dela so se izvršila pravočasno kljub pogostemu deževju. Večjih ujm ni bilo, razen pri nekaterih vrstah poznega sadja ob cvetenju radi mraza in dežja. V nekaterih krajih Prekmurja so poljske miši napravile veliko škodo, posebno na pšenici in rži. Stanje živine v zdravstvenem in prehranjevalnem oziru zadovoljivo.

Približno enako stanje je v vseh ostalih banovinah. Posebno v podonavski banovini, kjer je vse žito zelo dobro. V nekaterih banovinah: vrdarski, podonavski, vrbski, je bilo precej toče. V zetski banovini so koblice naredile precej škode.

Roparski uboj v Belgradu

Belgrad, 30. maja. m. Snoči so razbojnik vdrl v hišo Tiče Markovića, znane belgrajske bogate rodbine, z očividnim namenom, da bi jo oropal. Pri tem pa jih je zalotil hišnik in se spustil z njimi v boj. Ta njegov junaški čin je zanj slabo končal, ker so ga roparji ubili in pobegnili.